

7. Karapetyan E. S. (2015). Fenomen Versal's'kikh prazdnikov v yepokhu Lyudovika XIV. Vestnik MGUKI. issue 2 (64). 253-257 [in Russian].
8. Karpova G. G. (2001). Prazdnik v kontekste sotsial'nykh izmeneniy : avtoref. dis. ...kand. sotsiolog. nauk. : spets. 22.00.06. Saratov [in Russian].
9. Kristeva Yu. (2000). Bakhtin, slovo, dialog i roman. Frantsuzskaya semiotika: Ot strukturalizma k poststrukturalizmu / Per. s frants. M. : IG Progress. 427-457 [in Russian].
10. Maltseva O. V. (2018). Modusi smikhu v sotsiokulturniy dinamitsi. Avtoref. ...dis.. d.filos.n. spets. 09.00.03. D. [in Ukrainian].
11. Makhlin V. L. (1991). «Nevidimyy miru smekh». Karnaval'naya anatomiya Novogo srednevekov'ya. Bakhtinskiy sbornik II. Bakhtin mezhdou Rossiiyey i Zapadom. M. : Khudozh. lit. 162-186 [in Russian].
12. Metelyova T. O. (2002). Lyudyna v istoriyi: poshuk systemnykh zakonmironostey. K.: Ukrayinska knyha., 448 s. [in Ukrainian].
13. Petrova I. V. (2017). Svyatkova kultura v epokhu Serednovichchya. Hostynnist, servis, turyzm: dosvid, problemy, innovatsiyi : tezy dopovidey IV Mizhnar. nauk.-prakt. konf., Vol. K. 187-191. [in Ukrainian].
14. Petrova I. V. (2009). Stanovlennya ta rozvytok dozvillya yak kulturnoho yavyscha v epokhu serednovichchya. Aktualni filosofski ta kulturolohichni problemy suchasnosti. Zb. nauk. prats. issue. 212-219. [in Ukrainian].
15. Alienation and the Carnivalization of Society (Routledge Studies in Social and Political Thought) by Jerome Braun, Lauren Langman. Routledge, 2012.
16. Curley C. A. Brief History of Carnival in the Caribbean. Tripsavvy. Retrieved from <https://www.tripsavvy.com/brief-history-carnival-in-caribbean-1488004> (дата звернення: 06.02.2019).

Стаття надійшла до редакції 23.11.2018 р.

УДК 008. 316

Олійник Оксана Миколаївна,
викладач кафедри готельно-ресторанного
і туристичного бізнесу
Київського національного університету
культури і мистецтв
ORCID 0000-0002-4687-2408
oksana_oliinyk@ukr.net

МІСТО ТА ІДЕНТИЧНІСТЬ: У ПОШУКАХ САМОВИЗНАЧЕННЯ

Мета – проаналізувати сутність та основні умови формування міської ідентичності як взаємозалежного від культурно-комунікативного простору міста та самовизначення містянина феномена. **Методологія** дослідження ґрунтується на використанні культурологічного, антропологічного та інтегрального підходів. Така міждисциплінарна методологія дала змогу виявити основні ціннісно-сміслові та змістовно-структурні константи формування міської ідентичності. Додавання бібліографічного методу уможливило інвентаризацію попередніх наукових здобутків. **Наукова новизна** полягає у визначенні міської ідентичності як взаємозалежного від культурно-комунікативного простору міста та особливо від самовизначення містянина феномена, позаяк саме від жителів міста залежить його образ і ідентичність. **Висновки.** Культурно-комунікативна інфраструктура міського простору визначає особливості соціокультурного середовища існування людини, впливаючи на умови її життя, спілкування, особливості поведінки, на вибір пріоритетів тощо, спрямовуючи культурно-духовну ідентифікацію людини у відповідне русло. Її суб'єктивне світосприйняття формує образ міста відповідно до особистих інтересів, асоціацій, переконань. Отже, ідентичністю міста можна назвати те, як містяни розуміють і сприймають своє місто та ідентифікують себе з ним. При цьому антропологічний чинник є визначальним у формуванні будь-якого культурного простору, а відтак саме від жителів міста залежить образ міста і його ідентичність. Завдяки погодженості ідентифікацій місто стає таким, що відповідає потребам людини, особливо екзистенційним, стає «рідним» і сприймається як потенційно безпечне середовище.

Ключові слова: міська ідентичність, ідентифікація, місто, містянин, культурно-комунікативний простір.

Олійник Оксана Николаевна, преподаватель кафедры гостинично-ресторанного и туристического бизнеса Киевского национального университета культуры и искусств

Город и идентичность: в поисках самоопределения

Цель – проанализировать сущность и основные условия формирования городской идентичности как взаимосвязанного от культурно-коммуникативного пространства города и самоопределения горожанина феномена. **Методология** исследования основана на использовании культурологического, антропологического и интегрального подходов. Такая междисциплинарная методология позволила выявить основные ценностно-смысловые и содержательно-структурные константы формирования городской идентичности. Добавление библиографического метода позволило инвентаризацию предыдущих научных достижений. **Научная новизна** заключается в определении городской идентичности как взаимосвязанного от культурно-коммуникативного пространства города и особенно от самоопределения горожанина феномена, поскольку именно от жителей города зависит его облик и идентичность. **Выводы.** Культурно-коммуникативная инфраструктура городского пространства определяет особенности социокультурной среды обитания человека, воздействуя на условия его жизни, общения, особенности поведения, на выбор приоритетов и т.п., направляя культурно-духовную идентификацию человека в соответствующее русло. Его субъективное мировосприятие формирует образ города в соответствии с личными интересами, ассоциациями, убеждениями. Итак, идентичностью города можно назвать то, как горожане понимают и воспринимают свой город и идентифицируют себя с ним. При этом антропологический фактор является определяющим в формировании любого культурного пространства, именно от жителей города зависит облик города и его идентичность. Благодаря согласованности идентификаций город становится таким, что отвечает потребностям человека, особенно экзистенциальным, становится «родным» и воспринимается как потенциально безопасная среда.

Ключевые слова: городская идентичность, идентификация, город, горожанин, культурно-коммуникативное пространство.

Oliinyk Oksana, Lecturer, Department of Hotel and Restaurant and Tourism Business, Kyiv National University of Culture and Arts

City and Identity: Seeking Self-Determination

The purpose of the article is to analyze the essence and basic conditions of the formation of the urban identity as interconnected from the cultural and communicative space of the city and the self-determination of the portions of the phenomenon. **The methodology** of the research is based on the use of cultural, anthropological and approaches. Such an interdisciplinary methodology made it possible to identify the main value-semantic and content-structural constants of the formation of urban identity. The addition of the bibliographic method enabled the inventory of previous scientific achievements. **The scientific novelty** consists in determining the urban identity as interconnected from the cultural and communicative space of the city and, in particular, from the self-determination of the pond of the phenomenon, since it is from the inhabitants of the city that the image of the city depends on its identity. **Conclusions.** The cultural and communicative infrastructure of urban space determines the peculiarities of the socio-cultural environment of human existence, influencing the conditions of its life, communication, peculiarities of behavior, the choice of priorities, etc., directing the cultural and spiritual identification of a person in the appropriate direction. Its subjective perception forms the image of the city according to personal interests, associations, beliefs. Consequently, the city's identity can be called the townspeople understanding and perceiving their city and identifying themselves with it. At the same time an anthropological factor is decisive in the formation of any cultural space, and therefore it is from the inhabitants of the city depends on the image of the city and its identity. Due to the coherence of identification, the city becomes one that meets the needs of a person, especially existential, becomes "native" and is perceived as a potentially safe environment.

Key words: urban identity, identification, city, urban, cultural and communicative space.

Актуальність дослідження. Розширення меж соціальної взаємодії в умовах міжкультурних зв'язків та впливу дедалі зростаючих потоків інформації вимагає врахування тих змін, які відбуваються в нормативно-ціннісній системі як кожної людини, так і великих груп людей, соціальна поведінка яких є передумовою продуктивної інтеракції у межах соціокультурного простору всієї країни. Крім того, Україна завжди чи не найбільше потерпала від ідеологічно-духовної невизначеності населення, що проектується у простір питань ідентифікації та ідентичності. Ключову роль у формуванні останньої останнім часом відграє місто, спільне проживання у межах якого здатне відгравати найбільшу роль у визначенні й закріпленні основних ідентитетів великих груп людей, залучених у спільне культурно-комунікативне поле.

Українські міста завжди були своєрідними центрами, які, з одного боку, акумулюють в собі найкращі соціокультурні здобутки, а з іншого – найбільш яскраво віддзеркалюють ті проблеми і виклики, які постають перед всім суспільством. Відтак, місто можна вважати своєрідним барометром, адже його життєдіяльність засвідчує основні тенденції та трансформації, на які варто орієнтуватися та керуватися у розбудові сучасного соціокультурного і комунікативного простору, що особливо актуально в умовах значних соціокультурних, економічних та політичних змін, які відбуваються в Україні. Мета статті – проаналізувати сутність та основні напрями формування міської ідентичності як взаємозалежного від культурно-комунікативного простору міста та самовизначення містянина феномена.

Ступінь наукового розроблення. Проблемою міської ідентичності цікавляться здебільшого українські соціологи. Зокрема, це пріоритетна тема наукових інтересів О. Мусієздова: «Міська ідентичність та постмодерний урбанізм», «Проблематика міської ідентичності в соціологічній класиці», «Місто та міський спосіб життя: радянська соціологія як втілення веберівського підходу до аналізу міської ідентичності», «Мануель Кастельс і проблематика міської ідентичності», «Ідентичність та місто: досвід одного дослідження», «Пам'ять та міська ідентичність: спроби поєднання у контексті концепції уявлених спільнот», «Три виміри міської ідентичності». Також О. Мусієздов цікавиться проблемою ідентичності окремого міста («Харківська ідентичність: уявлення про місто та його історію як чинники ідентифікації»), як і В. Середа («Львів'янин» – окрема ідентичність чи місце прописки).

Теми міської ідентичності торкається мистецтвознавець А. Єфімова: «Сучасні художні практики в урбаністичних просторах та формування міської ідентичності: приклад Львова та Одеси 1990-2000-х років», «Практики «суспільного замовлення» та конструювання міської ідентичності засобами сучасного мистецтва (досвід Західної Європи і США)», «Меморіальні дошки та формування міської ідентичності в західноукраїнському регіоні наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття».

Серед українських філософів проблемами міської ідентичності займаються М. Карповець («Міська ідентичність як відкритий проект людського буття»), який також увагу цій проблематиці приділяє у дисертаційному дослідженні «Місто як світ людського буття: філософсько-антропологічний аналіз», а також М. Препотенська, в дисертації якої «Буття людини мегаполісу» порушуються дотичні питання.

Особливості розвитку і організації культурно-комунікаційного простору сучасного міста та проблеми регіонально-культурної ідентифікації розглянуто у дисертаційній роботі російського дослідника С. Якишина «Культурно-комунікаційний простір сучасного міста: ідентифікація особистості» [11].

Міждисциплінарне дослідження О. Гриценка «Пам'ять місцевого виробництва. Трансформація символічного простору та історичної пам'яті» присвячене дослідженню процесів пострадянської трансформації символічного простору малих міст України з метою з'ясування впливу змін, що відбуваються в міському просторі, на колективну пам'ять, культурну й національну ідентичність городян. Детально розглянуто практику трансформації міського простору та «культури пам'яті», формування локальних історичних наративів, локальної культури пам'яті та місцевих ідентичностей [2]. Проблема ідентичності цікавляться і соціальні географи, зокрема І. Гукалова: «Просторова ідентичність населення в руслі нових напрямів дослідження у суспільній географії», «До питання осмислення територіальної ідентичності у сучасній соціальній географії» та ін.

Також певний інтерес у контексті дослідження ідентичності міста представляють праці українських і зарубіжних дослідників, у яких аналізуються дотичні феномени: Я. Олійник, О. Гнатюк «Методичні підходи до дослідження територіальної ідентичності населення», О. Карлова «Теорія і методика вивчення територіальної спільності людей «по самоусвідомленню», Я. Котенко «Локальна ідентичність як умова розвитку об'єднаних територіальних громад (навчальний модуль)», Я. Котенко, А. Ткачук «Локальна ідентичність і об'єднані територіальні громади (видання друге, виправлене та доповнене)» І. Янушкевич «Соціальна пам'ять в контексті міста: семіотичний підхід», М. Рабжаєва «Яка ідентичність у жителів Санкт-Петербурга?» та ін.

Виклад матеріалу. Канадська дослідниця М. Гемілтон із залученням методологічних принципів інтегрального підходу в праці «Інтегральне місто: еволюційні інтелекти для людського вулика» («Integral City: Evolutionary Intelligences for the Human Hive») запропонувала поняття «інтегральне місто» (англ. Integral City). Вона розуміє місто як живу людську систему, яка функціонує у межах міського простору і нараховує 5 ключових інтелектуальних контекстів: екологічно-емерджентний, індивідуальний у внутрішньому та зовнішньому вимірах, колективний (культурний і структурний), стратегічний (мешворкінг та навігація), еволюційний, фактично простежуючи еволюцію системного, стратегічного, соціального і будівельного інтелектів міста. Дослідниця відстежує ці еволюційні умови за допомогою трьох взаємопов'язаних образів: інтегральна карта, мешворк колективного інтелекту, еволюційний людський вулик [12]. Інтегральне місто, на думку М. Гемілтон, діє багато в чому як складна адаптивна людська система, яка концентрує місце проживання людей так, як бджолиний вулик концентрує місце проживання бджіл [12]. Фактично, на думку дослідниці, місто – це «живе» об'єднання людей спільними умовами проживання та спільними цілями виживання.

Український дослідник О. Мусієздов вибудовує уявлення про міську ідентичність на основі категорії пам'яті та концепції «уявленої спільноти», яка має своїм ідентитетом саме місто: оскільки

умови постсучасного суспільства унеможливають існування міської спільноти як «моральної єдності», міська ідентичність не може інтерпретуватися в традиційному ключі як результат приналежності до спільноти. Тобто має йтися про відтворення міської спільноти за допомогою уявлень, і категорія пам'яті в цьому контексті виявляється більш ніж слушною. Це зумовлено тим, що ідентичність означає, в тому числі, визначеність і безперервність суб'єкта в часі: «я нинішній є тим самим (хоча, можливо, і не таким самим), ким я був у минулому, і зміни, які відбуваються зі мною – це зміни, що відбуваються з тією самою людиною». Отже, пам'ять як уявлення про минуле з погляду ідентичності є конститутивним елементом [8, 58].

М. Карповець взагалі наголошує, що людські й міське тіла діалектично пов'язані, а принцип їх доповнення відіграє ключову у формуванні світогляду в контексті відкритості людини світу міста, індивідуального переживання і набуття досвіду. Адже сам феномен міської ідентичності є проектом людського буття, в основі якого перебуває формування образу городянина і водночас організація світу міста [3].

Поняття ідентичності, на думку О. Мусієздова, зазнало змін, позаяк раніше воно позначало унікальність, суб'єктивність та індивідуальність, а нині стало категорією групи. Так само, як і пам'ять, ідентичність в сучасному світі стала обов'язком [8, 60]. Фактично суголосною є позиція Я. Котенко, який вважає локальну ідентичність характерною рисою спільноти, зокрема громади, що є результатом ототожнення її членів з певним місцем фізичного простору, яке має символічну і ціннісну значущість та специфічну культуру. Вона формується під впливом колективного та індивідуального досвіду і взаємодії у межах локальної спільноти [6].

Так місто у межах культурно-комунікативного простору модифікувало у людини поняття ідентичності в інтерпретацію фізичного зв'язку з ним та відчуття почасті ціннісно-ментальної єдності зі значущим об'єднанням людей.

При цьому зрозуміло, що у феномені міської ідентичності питання особистої ідентифікації та ідентифікації міста тісно пов'язані. Саме через ідентифікацію людей з ним відбувається ідентифікація міста як конкретного культурно-комунікаційного середовища, і навпаки - через ідентифікацію з відповідним культурно-комунікаційним простором як вмістилищем характерного світогляду, естетичних і моральних норм, зразків поведінки та особливостей комунікування відбувається ідентифікація людини. При цьому вплив міста на ідентифікацію людини має низку особливостей та інколи носить відверто деструктивний характер через змішання різних культурних зразків, почасті агресивних субкультур, які змушені вибудовувати специфічні форми комунікацій на рівні побуту, на рівні міжсуб'єктної взаємодії та соціально-стратифікаційної системи.

Варто також наголосити, що соціальний простір сучасного міста - це культурно-комунікаційне поле зіткнення різних процесів як глобального, так і локального характеру. Традиції і цінності етнічної культури в умовах хаотизації комунікацій у соціокультурному просторі міста суттєво трансформувалися під різновекторним впливом безлічі нових культурних форм та їх представників, інтереси яких часто суперечливі. На ці процеси нашаровуються глобалізаційні тенденції, пов'язані з вестернізацією, уніфікацією, інтеграцією, акультурацією, мультикультуралізмом і под. Відтак, стрімкі глобалізаційні процеси, уніфікація та стандартизація, модернізуючи комунікації сучасного культурного ландшафту міста, розмивають його індивідуальність, порушують проблеми ідентифікації. Міста втрачають самотність, родову пам'ять, культурно-історичне та архітектурне обличчя.

Глобальна інформаційно-комунікаційна система сучасного міста кардинально змінила умови для культурного обміну і міжособистісного спілкування, що є найважливішою тенденцією розвитку сучасного міста. Вона успішно стирає просторові, тимчасові, соціальні, мовні та інші бар'єри. Саме тому комунікативна складова сучасного міського простору є домінуючою у формуванні культурної ідентифікації сучасного містянина [11].

Але у будь-якому випадку ці процеси призводять до вироблення специфічних патернів поведінки, стереотипів тощо, а в кінцевому підсумку – до становлення особливої форми культури – міської, а також до формування особливого типу людини - містянина.

Так, М. Гемілтон констатує, що інтегральне місто динамічне, адаптивне і чуттєве як щодо своїх внутрішніх, так і щодо зовнішніх життєвих умов. Як природна система воно стикається з тими ж проблемами і викликами, які впливають на концентрацію життя в інших контекстах: підтримка потоків інформації, матерії та енергії для виживання людського життя. Незважаючи на те, що місто – це простір відмінностей у цілях, інтересах і преференціях людей, вони у його межах здатні навчитися адаптуватися і більш ефективно співналаштовувати свої енергії і устремління, щоб виробляти більш узгоджений, цілісний, такий, що еволюційно розвивається, досвід життя для всіх жителів [9].

Ідентифікація міста відбувається шляхом виокремлення низки його параметрів як системи з властивими йому рисами цілісного автономного і функціонального, але відкритого, діалогічного і мобільного щодо сприйняття зовнішніх смислів простору.

Д. Візгалов виокремлює п'ять складових міської ідентичності: унікальність міста; ідентифікація, «ототожнення» міста; лояльність і любов до міста, інтерес до нього; соціальна згуртованість і земляцтво; практичний потенціал ідентичності [1, 39].

Американський архітектор К. Лінч у праці «Образ міста» виокремлює п'ять основних елементів, за допомогою яких людина формує «каркас» міста: шляхи, кордони, вузли, зони, орієнтири. Шляхи – це комунікації, уздовж яких людина переміщується – вулиці, автомагістралі, залізниці, канали. У процесі переміщення відбувається взаємодія з міським середовищем. Межі міста є лінійними елементами середовища, що знаходяться на стику двох станів середовища. Зонами є частини міста або району. Вузлами – стратегічні точки міста, в які людина може вільно потрапити. Орієнтири – це точки міста, які залишаються зовнішніми щодо людини – будівлі, пам'ятники, знаки, фасади, гори тощо. Саме виокремивши ці елементи можна сформуванати образ міста. З іншого боку, він наголошує, що саме особисте сприйняття городян робить образ міста живим, оживляє минуле міста, робить його доступним, близьким, викликає любов, а в підсумку формує патріотизм [7].

Структура міста – це фактично відносини між усіма складниками міського простору. У місті складаються різні соціокультурні інституції, які підтримують зв'язок між середовищем і населенням: інститути місцевої влади, освіти, дозвілля культури, бізнесу і под., які наповнюють міський простір різноманітними соціальними і культурними практиками.

При цьому культурний простір міста є не сумою форм діяльності, а саме системою, яка організовується і сприймається людиною, взаємопов'язану у всіх її частинах і елементах, живу, пульсуючу, що розвивається як цілісність і представляє складову життя міста як повноцінний культурний процес [10, 59].

Л. Коган виокремив чотири специфічних чинники, які визначають культурне життя міста: географічний, природний; соціальний статус міста і основна спрямованість діяльності його жителів; архітектурний, що має на увазі просторову художню організацію міста; естетично-художній, що включає і архітектурний образ міста, але має ширший зміст – включає і природне середовище, і художню культуру. Різне поєднання цих чинників надає місту неповторності, оригінальності, самобутності та дає змогу стверджувати про правомірність висновку про самобутність будь-якого міста і його культури [5, 19-21].

Розвинена культурно-комунікативна інфраструктура міського простору визначає особливості соціокультурного середовища існування людини, впливаючи на умови її життя, спілкування, особливості поведінки, на вибір пріоритетів, популярних трендів, фактично спрямовуючи культурно-духовну ідентифікацію людини у відповідне русло. А вже її суб'єктивне світосприйняття формує образ будь-якого міста відповідно до особистих інтересів, асоціацій, переконань. У широкому сенсі, ідентичністю міста можна назвати те, як городяни розуміють і сприймають своє місто та ідентифікують себе з ним.

Антропогенний формат міста визначається також тим, що воно розуміється як простір особистого життя, а водночас чинник соціалізації, сфера духовної самореалізації і траєкторія прояву індивідуальності [4].

Серед смислів взаємозв'язку міста з його населенням актуально звернути увагу також на те, що місто є індикатором розвитку суспільства, фокусом духовних викликів цивілізації, простором життя, що відображає соціальні процеси конкретної території [4].

Водночас антропологічний чинник, на нашу думку, в будь-якому випадку все ж таки пріоритетний у впливі на соціокультурний простір міста, а тому першочергову увагу варто приділити питанню культурної ідентифікації особистості в межах сучасного міста.

Висновки. Антропологічний чинник є визначальним у формуванні будь-якого культурного простору, а відтак саме від жителів міста залежить образ міста і його ідентичність. Завдяки погодженості ідентифікацій місто стає таким, що відповідає потребам людини, особливо екзистенційним, стає «рідним» і сприймається як потенційно безпечне середовище.

В таких умовах важливу роль відіграють чітко визначені пріоритети і виражена культурна політика і на регіональному, і на загальнодержавному місті як підґрунтя пошуку ідентичності у просторі концептуальних культурних значень, символів і смислів міського культурно-комунікативного простору. Так, чим більше у місті фестивалів, конкурсів, концертів та інших культурних заходів, як і культурних і освітніх установ, тим більш наповненим є не тільки життя

містянина, а й яскравішою є візуалізація образу самого міста. Так елементи культури стають домінуючими у створенні структури візуального міського образу та в формування його ідентичності.

Література

1. Визгалов Д. В. Брендинг города / [предисл. Л. В. Смирнягина]. Москва : Фонд «Институт экономики города», 2011. 160 с.
2. Гриценко О. Пам'ять місцевого виробництва. Трансформація символічного простору та історичної пам'яті в малих містах України. Київ: Видавництво «К.І.С.», 2014. 352 с.
3. Карповець М. Місто як світ людського буття: філософсько-антропологічний аналіз: автореф. дис. ... канд. філос. наук : 09.00.04. Київ, 2-13. 17 с.
4. Касаткина С. С. Семиотический подход к исследованию города как системы. URL: http://e-notabene.ru/fr/article_22944.html.
5. Коган Л. Б. Городская культура и пространство: проблема «центральности» // Развитие городской культуры и формирование пространственной среды : сборник научных трудов / Центральный научно-исследовательский и проектный институт по градостроительству ; под ред. канд. архитектуры Л. Б. Когана. Москва : ЦНИИП градостроительства, 1976. С. 6–7.
6. Котенко Я. Локальна (місцева) ідентичність та її роль у формуванні спроможних територіальних громад. URL: <https://www.slideshare.net/CSIUKRAINE/ss-62334855>.
7. Линч К. Образ города / пер. с английского В. Л. Глазычев ; составитель А. В. Иконников ; под редакцией А. В. Иконникова. Москва : Стройиздат, 1982. 328 с.
8. Мусієздов О. О. Пам'ять та міська ідентичність: спроба поєднання у контексті концепції уявлених спільнот / Вісник Львівського університету. Серія соціологічна. 2015. Вип. 9. С. 57–66.
9. Хэмильтон М. Интегральный город: эволюционные интеллекты человеческого улья»: ООО «Ориенталия»; Москва; 2013. URL: http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=9237195.
10. Шилехина М.С. Культурное пространство города как его идентификационное лицо: сущность и формирование / Вестник МГУКИ. 2017. Вып. 3 (77) май – июнь. С. 52–62.
11. Якишин С. В. Культурно-коммуникационное пространство современного города: идентификация личности : дисс ... канд. филос. н. : 24.00.01. Нижний Новгород, 2013. 202 с.
12. Hamilton, M. Approaching Homelessness: An Integral Reframe. [Philosophy]. World Futures: The Journal of General Evolution, Volume 63(2). P. 107–126.

Reference

1. Vizgalov D.V. (2011). Branding of the city / [predlad. L.V. Smyrnyagina]. Moscow: The Institute of City Economics Foundation [in russian].
2. Gritsenko O. (2014). Memory of local production. Transformation of symbolic space and historical memory in small cities of Ukraine. Kyiv: Publishing House "KIIS". [in Ukrainian].
3. Karpovets M. (2013). City as the World of Human Being: Philosophical-Anthropological Analysis: Author's Resume. dis ... Candidate Philosophy Sciences: 09.00.04. Kyiv. [in Ukrainian].
4. Kasatkina S. S. Semiotic approach to the study of the city as a system. URL: http://e-notabene.ru/fr/article_22944.html. [in russian].
5. Kogan L. B. City culture and space: the problem of "centralization // Development of urban culture and the formation of a spatial environment: a collection of scientific works / Central Research and Design Institute for Urban Planning; ed. Cand. Architecture by L. B. Kogan. Moscow: Central Research Institute of Urban Planning, 1976, 6-7. [in russian].
6. Kotenko Y. Local (local) identity and its role in the formation of capable territorial communities. URL: <https://www.slideshare.net/CSIUKRAINE/ss-62334855>. [in Ukrainian].
7. Lynch K. (1982). The image of the city / per. from English VL Glazychev; compiler A.V. Iconikov; edited by AV Ikonnikov. Moscow: Stroyizdat. [in russian].
8. Museyzdov O. O. Memory and Urban Identity: An Attempt to Combine in the Context of the Concept of Represented Communities / Visnyk of Lviv University. The series is sociological. 2015. Issue 9, 57-66. [in Ukrainian].
9. Hamilton M. Integral City: The Evolutionary Intellectuals of a Human Hive»: LLC Orientali; Moscow. URL: http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=9237195. [in russian].
10. Shilehina M.S. Cultural space of the city as its identification person: essence and formation / Bulletin of Moscow State University. 2017. Issue 3 (77) May – June, 52-62. [in russian].
11. Yakishin S.V. (2013). Cultural and communicative space of a modern city: identification of personality: diss ... : 24.00.01. Nizhny Novgorod [in russian].
12. Hamilton, M. Approaching Homelessness: An Integral Reframe. [Philosophy]. World Futures: The Journal of General Evolution, 63(2), 107–126 [in English].

Стаття надійшла до редакції 07.02.2019 р.